

LO GERONÉS

BIBLIOTECA PUBLICA
GIRONA

SETMANARI PORTA-VEU DEL "CENTRE CATALANISTA DE GERONA Y SA COMARCA,"

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Gerona	1	pesseta	trimestre
Fora	1'25	id.	id.
Extranger... ..	1'50	id.	id.
Números solts, 10 céntims			

Administració y Redacció

SABATERIA-VELLA 2 1.er

ANUNCIS Y COMUNICATS

Preus convencionals

De tots los llibres, folletos, etc., que 's remetin á la Redacció, se 'n donará compte en lo Setmanari.

Any 1er.

Dissapte 21 d' Abril de 1894.

Núm. 3

SECCIO POLITICA

Dilema

La marejada qu' ha produhit entre 'ls polítichs la derrota en lo Senat dels candidats ministerials pera formar la Comissió dictaminadora sobre 'ls tractats de comers concertats pel govern ab algunes altres nacions, promet posar una vegada més á la llum del die y al nivell de la comprensió de les menys cultivades intelligencies, lo perjudicial qu' es al pays lo sistema parlamentari, tal y com s' entén y se practica aquí á Espanya.

Segons aquest sistema, les Corts son y dehuen esser la vera representació del pays y, per lo mateix, la fidel expressió de ses necessitats y de sos interessos; y les Corts també son y dehuen esser les que ab tota llibertat, é inspirantse sòlsament en lo que al pays convé, han de donar son vot pera tot lo que puga afectar á la vida y als interessos de la nació en tots los rams y principalment y, segons la Constitució, en assumptos econòmichs.

Donchs bé, se tracta are precisament d' una qüestió econòmica, d' una qüestió considerada com de vida ó mort pels interessos industrials y mercantils del pays; se tracta de que Espanya se lligui per llarch temps ab altres nacions respecte al modo de relacionarse comercialment ab elles, adquirint compromisos qu' una vegada contrets no estarà en la seva ma trencar, encare que l' experiència li demostri que la perjudican, fins á haverse acabat lo terme del contracte.

Una qüestió tant capital sembla qu' hauria d' exigir llarga meditació, discussió reposada y votació lliure y conscient. Aixó es lo que dicta á tothom lo sentit comú.

Y, no obstant, á Espanya se 's fa ó se preté que 's fassi á l' envés. Presenta lo Govern á les Cambres los tractats de comers, que té ja concertats, pera que 'ls aprobin. Al concertarlos ha prescindit d' informacions, ha desoyt les queixes dels més directament interessats y s' ha inspirat, segons opinió molt general, en un tancat esperit d' escola. Sigui: pero les Corts tenen dret y fins obligació de suplir les omissions que 'l Govern pugui haver comés, y no poden tenir en consideració res més que 'l bé y la conveniencia del pays.

Resulta que sobre aquest assumpto los contraris á l' aprobació dels tractats han guanyat la majoria de la comissió dictaminadora en lo Senat, y que, en lo Congrés, son bastants los diputats ministerials que están convensuts de que dits tractats perjudicarian al pays; fins lo punt de que lo Govern, que 'ls ha confeccionats, ha comensat á agafar por de que no s' aprobin.

Lo natural, lo lògich, lo parlamentari, seria que 'l Govern deixés á les Corts en llibertat y se conformés ab la voluntat d' aquestes lliurament manifestada, ja que en res afecta á la marxa política més convenient á la nació lo que 'ls tractats se fassin d' aquesta ó d' aquella manera, y que 'l Govern no déu tenir la pretensió de sostenir y aplicar unes disposicions que la representació legal y mes autorizada del poble espanyol pot considerar perjudicials á Espanya.

Però aquí, en nostre pays, les coses s' entenen d' una altre manera. Lo Govern créu que déu portar endevant lo qu' ha fet y, pera lograrho, no acudeix al convenciment, á la rahó, á la demostració de les ventatjes que 'ls tractats han de portar á Espanya; acudeix á la imposició á la presió directa ó indirecta qu' ha de fer als diputats, sobre tot als ministerials, convertir una qüestió econòmica, relacionada sòlsament ab los interessos materials del pays, en una qüestió política, en una qüestió de govern, en una qüestió de partit.

Ab aquesta amensassa qu' han de fer la majoria dels diputats y senadors ministerials?

¿Qué serien la major part d' ells si caygués En Sagas-

ta? Molts tenen empleos, altres n' esperan, los que quedan son parents ó amichs, y qui mes qui menos tots desitjan conservar lo càrrech y l' influencia. Cayguent lo Govern, totes aquestes ventatjes personals desapareixerien.

Entre 'l pays y 'l Govern qu' han de fer?

Votar ab En Sagasta.

¡Pobre sistema parlamentari y pobre pays!

J. B. y S.

La Diputació de Barcelona y 'ls tractats de comers.

Com saben los nostres llegidors, una comissió de la Diputació provincial de Barcelona ha marxat a Madrid pera gestionar contra l' aprobació dels tractats de comers concertats pel govern ab Alemanya, Italia y Austria Hungría. Les rahons que té pera ferho aquella Diputació venen resumides en una Exposició qu' ha dirigit als Cossos Col·legisladors. Aquest notable y extens document se divideix en dos parts: compren la primera una sèrie de consideracions generals aplicables á tots los tractats, y la segona los motius particulars que s' aduhexen contra cada hun dels tres tractats concertats. Los arguments de caràcter general son: la precipitació ab que s' ha obrat alterant lo règimen arancelari plantejat l' any 1892, règimen fruyt d' amplies y competents informacions y qu' ha produhit beneficiosos resultats á les industries preexistents y favorit l' ensaig d' altres de noves: la inoportunitat d' aquesta reforma, per coincidir ab l' extraordinari augment de drets sobre nostres principals articles de exportació en paysos que 'ns oferian abundant mercat; per lo recel, degut á las circumstancies, que mostran al present los capitals d' emplearse en explotacions fabrils y agrícolas; y per donar ocasió á que, aixís com ha desaparegut ja l' or del mercat nacional, desaparegui també, com 'ja comensa á ferho, la plata, preveientse lo moment de qu' hagi de declararse forços lo curs del paper-moneda: l' impossibilitat en que s' veuran las clases obreres de resistir les conseqüencies d' aytals tractats, segons alegan les mateixes—«Les clases obreres, observan, no necessitan precisament que 'ls produhits que consumeixen sien baratos, sino qu' hi hagi abundancia de treball, pera poder guanyar lo corresponent salari ab que comprar, cars ó baratos, los articles que necessitan»—; y, finalment, la multiplicació y augment de tributs á qu' obliga lo desnivell del pressuposit del Estat y ab que s' abrumba al contribuyent.

Al examinar lo tractat ab Alemanya, manifesta la llum que dona pera apreciarlo degudament la Memoria explicativa del Tractat presentada al Reichstag pel Govern Alemany, y diu:

«Efectivament, se llegeixen en dita Memoria, entre altres explícits y substanciosos comentaris—que son altres tantes enhorabones al Govern alemany—apreciacions tant significatives com les següents: que «lo Conveni s' acostava molt en son resultat, al tracte de la nació més afavorida»; que «en una de las disposicions del protocol final (lo 9é), Espanya ha compromés lo dret d' exportació que al present senyalá l' Arancel al suro en pannels»; que «que pot tenirse l' esperança d' alcansar també la reglamentació del tráfeh de mercaderies ab los dominis en qüestió (les provincies espanyoles d' Ultramar) per medi d' un Tractat sobre bases acceptables pera Alemanya»; que «per part d' Espanya, ni s' ha concedit, ni s' ha reclamat (á favor dels articles citats en l' estat C.) lo tracte general de la nació més afavorida pera 'ls efectes de l' Arancel, y per cap estil queda limitada l' autonomia d' Alemanya ab aquell estat, respecte 'ls articles en ell continguts, donchs essent aquestos en part, objecte de concessions arancelarias en los nous Tractats ab Austria-Hungría, Italia, Bélgica y Suiza, conserva Alemanya sa complerta llibertat d' acció»; que «les rebaixes de drets concedides á Espanya en la tarifa B. están ja compreses, per la majoria dels casos, en la

tarifa alemana convencional vigent»; que «en lo Conveni hispano-alemany de 1883 y en lo adicional de 1885, concedía Alemanya á les fruytes fresques del mitjdie un dret més petit al d' are, sens que s' hagin fet á Espanya concessions, que no se l' hi haguessin fet en Convenis anteriors, ni deixin d' estar compreses en la tarifa convencional alemana vigent»; que «hi ha una sèrie d' altres articles (ademés dels detallats en los apartats del primer al quatre, entre les mercaderies de la tarifa B.) pera los quals havia ja obtingut Espanya, en los anys 1883 y 1885, les mateixes ó majors rebaixes de drets»; que «Alemanya no ha renovat son anterior compromís d' aiorar tots los vins naturals espanyols en barrils, sie qualsevol sa graduació, per la mateixa partida, y de no imposar als vins d' alta graduació alcohólica majors drets que als de producció inferior, havent quedat sense incloure en lo mateix Tractat, á petició d' Alemanya, la disposició que 'n lo anterior prevenia que 'ls vins espanyols que'larian lliures de tot impost, dret de consúm ó contribucions interiors... y limitat, en molts conceptes, les concessions otorgades per Alemanya en sa tarifa anterior»; que «no s' deu perdre de vista l' augment de drets imposats á les fruytes del mitjdie fresques y á les olives (avans 20 marschs, are 30) y la supressió dels compromisos pera 'l ví embotellat»; que «l' importació dels articles procedents d' Espanya qu' han passat de la tarifa convencional Alemana á la tarifa B. del nou Tr. ctat, ha sigut fins are negativa»; y, per lí (després de recalcar en lo il·lusionari, pera Espanya, dels beneficis arancelaris que s' han referit, notant la escassa significació d' alguns) que «l' importació del suro en manufactures ordinaries tampoch ha arribat á tenir interés, després de la rebaixa arancelaria que s' féu l' any 1883, y ademés han quedat molt per dessota de l' exportació alemana»; apreciació enrobustida per la de que «l' industria de taps á Alamanya ha quedat en situació molt ventatjosa en virtut de la protecció que li fou donada en 1879; etc., etc.».

A n' aixó la Diputació de Barcelona hi fa lo comentari següent:

«Per si no n' hi hagués prou ab les consideracions transcrites, textualment consignades en la Memoria explicativa alemana, y que, com s' ha indicat, revelan lo convenciment del triomf conseguit per aquell govern en ses negociacions ab l' espanyol, comproba aquella Memoria, ab numeros, la seva afirmació de que, pera molts articles d' exportació á Espanya, ha obtingut Alamanya ó los drets de l' antiga tarifa pera les nacions convingudes, ó drets encare més petits als que se senyalan en la tarifa mínima; es á dir, un contracte que bé podria calificarse de lleoní, y qu' hauria de perjudicar, forsosament, si arribés á ratificarse, los nostres interessos y fins potser afectar lo prestigi de la nació espanyola.»

S' entreté després l' Exposició en estudiar detalladament y comparar les concessions que en cada hun dels tractats proyectats se fan á Espanya y les qu' Espanya fa á les demés nacions, deduhint en conseqüencia, que dits tractats serian ruinosos, per esser poques les ventatjes qu' obténim y moltes les que doném: faltantloshi totalment la base de la reciprocitat que és l' únich qu' hauria pogut abonarlos.

Per lo que pugui interessar á l' industria tapera, que es sens dupte la que en nostres comarques té major desenrotlló y dona vida á mes poblacions y á mes gent, traduhirem lo paragraf que la referencia á la mateixa.

Diu: «Concedint la atenció que s' mereix á la producció surera y á la floreixent industria espanyola que d' ella se 'n desprén; regonexent, per son valor positiu y perque també está arrelada en algunes localitats d' aquesta provincia, lo dret que té á esser amparada per l' opinió y pel Govern, en ses pretensions illegítimes, convé recordar immediatament les manifestacions qu' avans s' han transcrit de la Memoria (alemana), sobre la favorable situació creada á la nació germánica, ab la franquicia de drets al suro en brut, y ab la tarifa de 10 marschs sobre 'ls taps.»

«Declaracions com aquestes descobreixen, certament,

SECCIÓ D' ANUNCIS

OBRAS

DE Don Carles Bosch de la Trinxeria

Recorts d' un excursionista . . .	4	Ptas.
Plá y montanya	3	"
L' hereu Noradell	3	"
De ma cullita	2'50	"
Montalbá	3	"
L' hereu Subirá	3	"
Tardanías	2'50	"

PROXIMA A PUBLICARSE

LENA,

novela de costums montanyesas.

J. RIERA Y BERTRÁN

ÚLTIMAS OBRAS

LA HOSTALERA DE LA VALL

DRAMA EN UN PRÓLECH Y QUATRE ACTES.
Preu: 2 pessetas

LA PUBILLETA

COMEDIA EN DOS ACTES,
Preu: 1'50 pessetas

Se venen totas en la llibreria de D. Joseph Franquet y Serra, carrer de la Argenteria, número 26.—GERONA.

Depósit de baguls

SE VESTEIXEN Y VETLLAN MORTS

PREUS SUMAMENT MODICHS

LLEÓ SABADÍ.—23, Ballesterias, 23.—GERONA

LLEÓ AUDOUARD

CIRUGIÀ-DENTISTA

Carrer de la Forsa, núm. 1, principal

Curació de las enfermetats de la boca.
Empastres, orificacions, etc.
Extraccions sense dolor.—Dentaduras artificials.

Máxim Fernandez

PERRUQUER DE S. M.

Aygua Minóxima vegetal pera tenyir lo cabell. No té rival en lo mon, perquè á més de sos efectes maravellosos, no taca ni perjudica la pell en lo més mínim.

Aquest assombrós y sorprendent especí-fich, se ven en dita perruqueria,
24, RAMBLA DE LA LLIBERTAT, 24
GERONA

Grans rebaixas al engrós.

També s' troba en venda en dit establiment la

Tintura americana instantánea

SABATERIA

DE

JOSEPH M.^A VENTÓS

Calsat pera senyors, senyoras y nens.
Especialitat pera 'l que s' encarregui expressament.

Establiment de Don Pere Prunell

S' hi trobará un gran assortit de camisas, corbatas, colls y punys, sedas y llanas y demás articles de novetat pera vestits de senyora.

PREUS LIMITADISSIMS

Voltas de la Rambla, cantonada al carrer de Besadó, 26, Gerona

JOAN GRIVÈ

Progrés (carrer Nou) 10, Gerona

Aparatos d' il-luminació per gas y petroli.

Serveys complerts de cuyna. Cereria.

Instalacions de para-llamps, campanetas eléctricas y teléfonos, á preus limitadissims.

ESTABLIMENT Y TALLER DE PAU CASSÀ

PINTOR Y EMPAPERADOR

Magnífichs mostruaris de papers pera decorar habitacions desde 25 céntims á 30 pessetas la pessa.

Cromos, motlluras, transparents y cuadros

Novetat, bon gust y economia

Gerona.—Baixada del Pont de pedra, 14

ESTABLIMENT

DE

Don Francisco Sabater

SOMBRERERIA

S' han rebut las últimas novetats per la próxima temporada; los preus sumament económicos.

CAMISERIA.—SASTRERIA PER NOYS.

Especialitat en trajos pera col-legials

3, Rambla d' Alvarez, 3

FILL DE FRANCISCO VILARDELL Y COMP.^{IA}

SALT

MOLÍ FARINER.

SISTEMAS AUSTRO-HUNGAR Y DE MOLAS

Tant per l' un com per l' altre sistema 's fan las moltas á preus sumament módichs.

COL-LECCIÓ DE FOTOGRAFIAS

DEL

Monastir de Santa Maria de Ripoll

Se venen á una pesseta cada una en la llibreria de Joseph Franquet y Serra.

ARGENTERIA, 26, GERONA

LO GERONÉS

SETMANARI PORTA-VEU DEL "CENTRE CATALANISTA DE GERONA Y SA COMARCA,"

Redacció y Administració: Sabateria Vella, número 2, primer

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Gerona.	.	1	pesseta	trimestre
Fora	.	1'25	idem	idem
Extranger.	.	1'50	idem	idem

NÚMEROS SOLTS 10 CÈNTIMS